

Smart
Against
Ageism

ŽAIDIMO VADOVAS

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Autoriai

AFEdemy, Academy on age-friendly environments in Europe BV

Jonas Bernitt
Javier Ganzarain

AGE Platform Europe

Apolline Parel
Ilenia Gheno

ISIS Institut für Soziale Infrastruktur

Marcel Neumann
Jesper Schulze

Projekto svetainė

saa-game.eu

Partneriai ir kontaktai

„Erasmus+“ projektu „Smart against Ageism“ (SAA) (2022 m. sausis - 2024 m. birželis) siekiama didinti informuotumą apie diskriminaciją dėl amžiaus. Projekte dalyvauja septynios organizacijos partnerės iš šešių Europos šalių:

ISIS Institut für Soziale Infrastruktur, Vokietija

Europos Koordinavimas
www.isis-sozialforschung.de

AFEdemy, Academy on age-friendly environments in Europe BV, Nyderlandai

www.afedemy.eu

AGE Platform Europe, Belgija

www.age-platform.eu

Alzheimer Bulgaria Association, Bulgarija

alzheimer-bg.org

Association Seniors Initiative Centre, Lietuva

www.senjoru-centras.lt

SHINE 2Europe, Lda, Portugalija

www.shine2.eu

EAEA, European Association for the Education of Adults, Belgija

www.eaea.org

Copyright (c) 2024 Smart Against Ageism Consortium

Šiam leidiniui taikoma „Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0“ (CC BY-SA 4.0) tarptautinė licencija.

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

Finansuojama Europos Sąjungos lėšomis. Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti laikoma už juos atsakinga.

Įvadas

Diskriminacija dėl amžiaus - tai mūsų *mąstymas* (stereotipai), *jausmai* (išankstinis nusistatymas) ir *veiksmai* (diskriminacija) kitų žmonių ar mūsų pačių atžvilgiu dėl amžiaus. Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) duomenimis, prieš vyresnio amžiaus žmones nukreiptos nuostatos yra labai paplitęs reiškinys.¹

Nepaisant to, kad diskriminacija dėl amžiaus yra viena iš labiausiai paplitusių diskriminacijos formų, ji taip pat yra labai internalizuota ir mažiau suvokiama. Diskriminacija dėl amžiaus paliečia visus ir visur. Ji gali persipinti su kitomis diskriminacijos formomis, įskaitant diskriminaciją dėl seksizmo, rasizmo ir įgalumo, ir jas sustiprinti.

Šiuo vadovu siekiama suteikti besimokantiems pagal SAA mokymosi pasiūlymą bazinių žinių apie įvairias kasdienio gyvenimo sritis, kuriose nuolat pasireiškia diskriminacija dėl amžiaus (**darbo, sveikatos, socialinės, fizinės aplinkos, advokacijos**)². Čia rasite patarimų, kaip kovoti su amžizmu. Be to, kiekviename skyriuje rasite nuorodų į žaidimo atvejus. Dokumento pabaigoje pateikiamas sąrašas SAA projekto rezultatų, kuriuos galima skaityti spustelėjus nuorodą.

Kas yra senėjimas

Senėjimas yra natūralus ir nuolatinis procesas: visi senstame nuo pat gimimo. Tai nėra kažkas, kas mus ištinka tik antroje gyvenimo pusėje. Visuomenės informavimo priemonėse bei privačioje aplinkoje, kalbant apie senėjimą, dažnai vyresnio amžiaus žmonės apibūdinami kaip silpnesni, pasyvūs ir pažeidžiami. Čia svarbu suvokti, kad senėjimas susijęs ne tik su praradimais, bet ir su nauda, kuri atsiranda dėl chronologinio, biologinio ir socialinio amžiaus derinio ir pasireiškia visuomeninėje bei artimoje aplinkoje

Chronologinis amžius matuojamas metais nuo gimimo, o **biologinis amžius** rodo, kaip laikui bėgant keičiasi mūsų kūnas. Jis dažnai siejamas su funkcinių (fizinių ir (arba) protinių) gebėjimų praradimu. Galiausiai **socialinis amžius** reiškia požiūrį ir elgesį, kuris laikomas tinkamu tam tikrai amžiaus grupei. Jis grindžiamas su amžiumi susijusiais stereotipais ir išankstinėmis nuostatomis. Socialinis amžius įvairiose kultūrose ir skirtingose socialinėse, ekonominėse, kultūrinėse ir politinėse aplinkose skiriasi.

¹ World Health Organization. (2021). Ageing: Ageism: <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/ageing-ageism>.

² Per interviu amžizmą patyrę žmonės nurodė penkias sritis, kur jis dažniausiai pasireiškia. Tai darbo rinka, sveikatos priežiūra, socialinė aplinka, fizinė aplinka ir teisinės konsultacijos. Mokomajame žaidime tos sritys pavadintos Darbas, Sveikata, Socialinė, Fizinė, Advokacija.

Kas yra amžizmas

Amžizmas paliečia ir jaunesnius, ir vyresnius žmones. Pavyzdžiui, paauglys gali būti vertinamas kaip mažiau patyręs politinio judėjimo įkūrėjas, o pagyvenęs žmogus, palyginti su jaunu, gali būti vertinamas kaip mažiau mokantis naudotis šiuolaikinėmis technologijomis; tiek jaunesni, tiek vyresni žmonės gali negauti darbo dėl savo amžiaus; vyresnio amžiaus žmogui gali būti neskiriamas brangus gydymas.

Amžizmas atsiranda tada, kai amžius naudojamas žmonėms skirstyti į grupes, dėl ko jie atsiduria nepalankioje padėtyje, tampa pažeidžiami, griaunamas teisingumo ir kartų solidarumo principas.³ Toks kategorizavimas sąlygoja trumpesnį gyvenimą (apie 7,5 metų), prastesnę fizinę ir psichinę sveikatą ir lėtesnį pasveikimą nuo ligų vyresniame amžiuje. Dėl amžizmo prastėja bendramūsų gyvenimo kokybė.⁴

Diskriminacija dėl amžiaus gali persidengti su kitomis diskriminacijos formomis, tokiomis kaip seksizmas, rasizmas ir diskriminacija dėl negalios. Pavyzdžiui, neįgalūs vyresnio amžiaus asmenys dažniau gauna žemesnio lygio priežiūrą ir paramą, negali naudotis pašalpomis ir kitomis paramos schemomis, o dėl alternatyvių paslaugų stokos atsiduria stacionariose globos įstaigose.

Vis dėlto, amžizmą įveikti įmanoma pasitelkus įstatymus ir politiką, švietimo priemones ir kartų bendravimą. Svarbu investuoti į kovos su amžizmu strategijas, gerinti duomenų rinkimą ir mokslinius tyrimus, kad būtų galima geriau suprasti ir mažinti amžizmo apraiškas, ir kurti judėjimą, kuris keistų požiūrį į amžių ir senėjimą. Įsigilinę į amžizmo problemas, galėsime pakeisti požiūrį į save ir kitus, skatinti kartų solidarumą, įvertinti, kaip galime pasinaudoti jaunesnių ir vyresnių žmonių indėliu, ir gerinti savo sveikatą, ilgaamžiškumą ir gerovę.

³ World Health Organization, Global Report on Ageism (2021), page 2, <https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/demographic-change-and-healthy-ageing/combating-ageism/global-report-on-ageism> and the AGE Platform Europe #AgeingEqual campaign, <https://ageing-equal.org/>

⁴ European Commission 2019: „Special Eurobarometer 439: Discrimination in the European Union“, prieiga per internetą: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2251>, p.75

Amžizmo paplitimas

Visoje Europoje atliktame tyrime⁵ respondentų buvo klausama, kaip plačiai, jų manymu, paplitusi diskriminacija dėl amžiaus. Portugalijoje 52 proc. žmonių (tik Prancūzijoje šis skaičius didesnis - 54 proc.) teigė, kad ji yra labai paplitusi, o Vokietijoje rezultatas buvo geriausias, nes tik 20 proc. apklausos dalyvių patvirtino diskriminacijos dėl amžiaus buvimą. Apklausa rodo, kad Europoje labai skiriasi informuotumo šia tema lygis. Plačiai paplitę stereotipai ir mažas jautrumas šiai problemai labai prisideda prie to, kad neigiamas požiūris į senatvę yra normalus. Todėl įtariama, kad yra daug atvejų, kai nebuvo pranešama apie diskriminacijos dėl amžiaus atvejus. Kartu paaiškėjo, kad amžizmas taip pat turi įtakos apklausiamųjų savigarbai bei veiklai. Apklausoje keletas jų sakė, kad vien dėl savo amžiaus atsisakė tam tikros socialinės veiklos, pavyzdžiui, šokių, nors ši veikla jiems patiko.

Piktnaudžiavimas vyresnio amžiaus žmonėmis (vyresnio amžiaus žmonių išnaudojimas) - tai tyčinis globėjo ar kito asmens veiksmas ar neveikimas, susijęs su pasitikėjimu, kuris daro žalą vyresnio amžiaus žmogui.⁶ Toks veiksmas gali būti fizinis, seksualinis, psichologinis ir (arba) finansinis. Tai gali vykti aukos namuose arba viešojoje aplinkoje, pavyzdžiui, miesto erdvėse, sveikatos priežiūros įstaigose, globos namuose ir pan. Tai yra žmogaus orumo pažeidimas. Apibendrinant galima teigti, kad prievarta prieš pagyvenusius žmones ir apskritai senatvinis smurtas yra nematoma ir nepakankamai deklaruojama problema. Iš dalies tai galima paaiškinti tuo, kad aukos gali jausti gėdą ir nepranešti bei baimintis, kad tai gali turėti pasekmių gaunamai paramai ir priežiūrai.

Projekto „Smart Against Ageism“ interviu su vyresnio amžiaus žmonėmis penkiose Europos šalyse rodo, kad diskriminacija dėl amžiaus yra reiškinys, kurį galima pastebėti daugelyje kasdienio gyvenimo sričių. Šiame žaidimo vadove bus pateiktos pagrindinės žinios ir patarimai, kaip užkirsti kelią diskriminacijai dėl amžiaus įvairiuose sektoriuose. Todėl tolesniuose puslapiuose rasite informacijos, skirtos diskriminacijos dėl amžiaus problemai spręsti **darbo**, **sveikatos**, **socialinėje**, **advokacijos** ir **fizinės aplinkos** srityse.

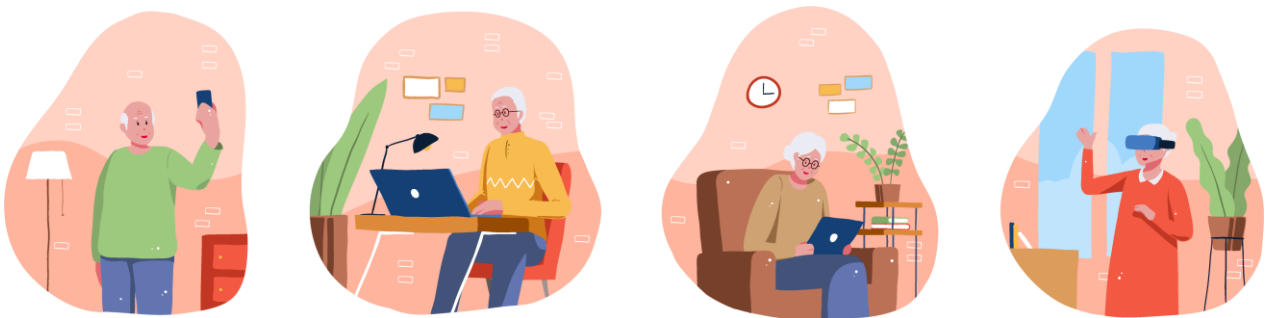

⁵ European Commission 2019: „Special Eurobarometer 439: Discrimination in the European Union“, available at: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2251>, p.75

⁶ World Health Organization. *Abuse of older persons*. https://www.who.int/health-topics/abuse-of-older-people#tab=tab_1

Diskriminacija dėl amžiaus darbo rinkoje

Europos Sąjungoje diskriminacija dėl amžiaus yra reglamentuojama užimtumo ir profesinio mokymo srityje pagal Europos Sąjungos (ES) Užimtumo pagrindų direktyvą. Tačiau vyresnio amžiaus žmonių diskriminacija darbo vietoje vis dar yra realybė su kuria susiduria daugeliui žmonių, o informuotumas šia tema yra menkas. Darbo rinkoje vyresnio amžiaus žmonės neturi tokių pačių galimybių kaip jų jaunesni kolegos. Dabartiniai tyrimai rodo, kad vyresnio amžiaus darbuotojai diskriminuojami įdarbinimo proceso metu, taip pat darbo procese ir priimant sprendimą, dėl išėjimo į pensiją.⁷ Šią diskriminaciją dažniausiai lemia stereotipiniai įsitikinimai ir elgesys. Vyresnio amžiaus darbuotojai, viena vertus, yra patikimesni ir labiau atsidavę, tačiau, kita vertus, jie yra mažiau produktyvūs ir efektyvūs bei nebesugeba mokytis naujų dalykų.⁸ Šiuo klausimu Europos Komisija surinko tam tikrus duomenis per specialią Eurobarometro apklausą. Nustatyta, kad apie 70 proc. respondentų mano, jog vyresnio amžiaus žmonės iškrenta iš darbo rinkos, nes jiems nesudaromos sąlygos mokytis darbo vietoje arba darbdaviai į juos žiūri nepalankiai, kaip į neperspektyvius.⁹

Darbo rinka - tai sritis, kurioje visose konsorciumo šalyse partnerėse įvairiais lygmenimis pastebėta diskriminacija dėl amžiaus. Ji pasireiškia jau kandidatuojuojant į darbą, ar, ieškant jaunų darbuotojų, ar kai vyresnio amžiaus kandidatai tiesiog nekviečiami į darbo pokalbius. Akivaizdu, kad vyresnio amžiaus žmonės diskriminuojami tiek asmeniniu, tiek struktūriniu lygmeniu. Kartais įmonė nusprendžia atjauninti kolektyvą, kad jis turėtų jaunatviškesnę perspektyvą ir požiūrį, arba vidaus taisyklėse nustatomi amžiaus apribojimai, kurie yra draudžiami pagal įstatymą.¹⁰ Be to, savanoriškoje veikloje gali egzistuoti amžiaus apribojimai, kuriuos apklaustieji kritikuoja.

⁷ UNECE 2019: "Bekämpfung von Altersdiskriminierung in der Arbeitswelt", In: UNECE Kurzdossier zum Thema Altern Nr.21, p.3

⁸ UNECE 2019: "Bekämpfung von Altersdiskriminierung in der Arbeitswelt", In: UNECE Kurzdossier zum Thema Altern Nr.21, p.5

⁹ European Commission 2012: "Special Eurobarometer 378 – Active Ageing", p.47, prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fr/MEMO_12_10

¹⁰ EUR-Lex 2023: "Council Directive 2000/78/EC of 27 November 2000", prieiga per internetą: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32000L0078>

Diskriminacijos dėl amžiaus prevencijos principai darbo srityje

Vertinant darbuotojus turi būti atsižvelgta į jų darbo rezultatus ir kompetencijas, bet ne į amžių.

Vyresnio amžiaus žmonės turi tokias pačias teises kelti kvalifikaciją kaip ir visi kiti.

Darbuotojo paieška į laisvą darbo vietą negali būti siejama su formuluote "jaunesnių" darbuotojų paieška.

Kandidatuojant į laisvą darbo vietą neprivaloma pateikti nuotraukos ar nurodyti amžių

Darbo santykiai SAA žaidime

Toliau rasite nuorodą į SAA žaidimo atvejus, kuriose nagrinėjama diskriminacija dėl amžiaus darbo santykiuose. Jei norite daugiau sužinoti apie diskriminaciją dėl amžiaus šiuose atvejuose, spustelėkite toliau esantį mygtuką ir paleiskite SAA žaidimą.

Joana

Joana patyrė diskriminaciją dėl amžiaus, nes dėl savo vyresnio amžiaus ji laikoma mažiau kvalifikuota.

Feliksas

Feliksas atsiduria nepalankioje padėtyje, nes vyresnio amžiaus darbuotojams nesuteikiamos galimybės mokytis ir kelti kvalifikaciją.

[ŽAISTI SAA ŽAIDIMĄ](#)

Diskriminacijos dėl amžiaus problema sveikatos apsaugos srityje

Sveikatos priežiūros sistemoje diskriminacija dėl amžiaus pasitaiko dažnai. Vyresnio amžiaus žmonės gali dažniau sirgti arba jiems gali prireikti pagalbinių priemonių.¹¹ Visuomenėje tokie sveikatos apibendrinami ir priskiriami visiems vyresnio amžiaus žmonėms. Šiuo požiūriu senėjimas suvokiamas kaip laipsniškas nykimo procesas, o konkretus žmogus nueina į antrą planą. Tai jau buvo įrodyta įvairiuose tarptautiniuose tyrimuose. Nustatyta, kad remdamiesi stereotipais apie vyresnio amžiaus žmones ir senėjimo procesą, medicinos studentai iš dalies mano, kad vyresnio amžiaus pacientų priežiūra yra mažiau įdomi studijų ir darbo sritis.¹² Be to, vyresnio amžiaus pacientų medicininė priežiūra nukenčia dėl to, kad sergantiems neskiriami tinkami vaistai, nes į jų ligas neatsižvelgiama atliekant klinikinius tyrimus.¹³

Minėta, kad toks gydymas mažina sergančių vyresnio amžiaus žmonių **savarankiškumą ir nepriklausomybę**. Šių vertybių, kaip pagrindinių principų, turi būti paisoma sveikatos priežiūros ir ilgalaikės priežiūros srityje pagal ES pagrindinių teisių chartijos 25 straipsnį ir JT Neįgaliųjų teisių konvenciją. Vadovaujantis šia informacija, medicinos specialistų sprendimai negali būti grindžiami prielaidomis apie senatvę, įskaitant ir diskriminacinį požiūrį į vyresnio amžiaus pacientus.

¹¹ Bundesministerium für Bildung und Forschung (2022): „Viele Erkrankungen werden mit dem Alter häufig“, : <https://www.gesundheitsforschung-bmbf.de/de/viele-erkrankungen-werden-mit-dem-alter-haufig-6786.php>

¹² Higashi, R., Tillack, A., Steinman, M., Harper, M. & Johnston, C. (2012): “Elder care as “frustrating” and “boring”: Understanding the persistence of negative attitudes toward older patients among physicians-in-training.”, In: Journal of Ageing Studies, 26, 476-483.

¹³ Cherubini, A., Del Signore, S., Ouslander, J., Semla, T. & Michel, J. (2010): “Fighting Against Age Discrimination in Clinical Trials.”, In: Journal of American Geriatrics Society, 58, 1791-1796.

Diskriminacijos dėl amžiaus prevencijos principai sveikatos priežiūros srityje

Išankstinės nuostatos ir stereotipai negali įtakoti jokių sprendimų, įskaitant ir pacientų sveikatos būklės vertinimo

Gydymo planas turi būti sudaromas atsižvelgiant ir paciento pasirinkimus

Parinkant individualų paciento gydymo planą, rekomenduojama bendradarbiauti su socialiniais darbuotojais.

Reikia apsvarstyti vietoje teikiamas socialines paslaugas pvz., bendruomenės pagalbą.

Sveikatos sritis SAA žaidime

Toliau rasite nuorodą į SAA žaidimo atvejus, susijusius su diskriminacija dėl amžiaus sveikatos sektoriuje. Jei norite daugiau sužinoti apie diskriminaciją dėl amžiaus šiuose atvejuose, spustelėkite toliau esantį mygtuką ir paleiskite SAA žaidimą.

Markas

Markas jautėsi diskriminuojamas todėl, kad gydytojas nepakankamai rimtai atsižvelgė į jo sveikatos problemas, o tai kėlė pavojų jo sveikatai.

Monika

Monikos atveju nebuvo taikomas alternatyvus gydymas, nes ji buvo laikoma per sena.

[ŽAISTI SAA ŽAIDIMĄ](#)

Diskriminacija dėl amžiaus socialinėje aplinkoje

Diskriminacija dėl amžiaus taip pat pasireiškia artimoje ir socialinėje aplinkoje. Dėl amžimo ir diskriminacijos dėl amžiaus nemažai vyresnio amžiaus žmonių susiduria su kliūtimis, kai nuvertinama jų teigiamas indėlis visuomeniniame gyvenime ir ribojamos jų galimybės lygiaverčiai dalyvauti jame. Tai neigiamai veikia jų psichinę ir fizinę sveikatą, apsunkina jų galimybes dalyvauti socialiniame gyvenime. Be to, diskriminacija dėl amžiaus kenkia savarankiškumo jausmui ir savigarbai.

Vyresnio amžiaus žmonės dažnai patiria diskriminaciją socialinėje ir artimoje aplinkoje, pavyzdžiui, bendraudami su draugais, kaimynais ar net šeima.¹⁴ Pavyzdžiui, vaikai priima sprendimus už savo vyresnio amžiaus tėvus, nevertindami jų pačių nuomonės. Taip pat gali atsitikti, kad draugas ar kitas pažįstamas asmuo atkartoja visuotinai paplitusią nuomonę, kaip vyresnio amžiaus žmonės turėtų elgtis ar rengtis. Diskriminacijos dėl amžiaus kontekste vis kartojasi žodis „tinkamas“. Tačiau kaip tai išmatuojama? Kas yra tinkama ir kam? Čia tampa aišku, kaip stipriai stereotipai ir prietarai veikia žmonių gyvenimą.¹⁵ Liucijos elgesį SAA žaidime daugelis žmonių tikriausiai vertina kaip neatitinkantį jos amžiui. Plačiai paplitusi nuomonė apie vyresnio amžiaus žmones, kad jie yra gana pasyvūs ir uždari. Ir priešingai, dalyvavimas vakarėliuose ar poreikis palaikyti santykius, fizinį artumą, nepriskiriami vyresnio amžiaus žmonėms.

¹⁴ Bytheway, B., Ward, R., Holland, C. & Peace, S. (2007): "Too old – Older people's accounts of discrimination, exclusion and rejection, available at: https://www.antidiskriminierungsstelle.de/SharedDocs/downloads/EN/publikationen/Too_Old.pdf?__blob=publicationFile&v=2, p.67

¹⁵ Bundeszentrale für politische Bildung (2014): „M 01.06 Stereotypen und Vorurteile“, prieiga per internetą: <https://www.bpb.de/lernen/angebote/grafstat/fussball-und-nationalbewusstsein/130843/m-01-06-stereotypen-und-vorurteile/>

Diskriminacijos dėl amžiaus prevencijos principai socialinėje srityje

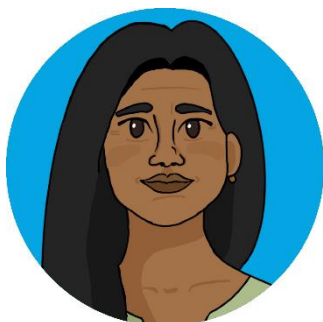
Su vyresnio amžiaus žmonėmis neturėtų būti elgiamasi kitaip pokalbiuose ar kitose socialinėse situacijose.

Vyresnio amžiaus žmonės neturėtų būti suvokiami kaip skirtingi ir turėtų turėti tokią pat asmeninę laisvę, kaip ir jaunesni. Senėjimas yra natūralus procesas, kuris prasideda nuo mūsų gimimo dienos.

Jei savo socialinėje grupėje pastebite diskriminacijos dėl amžiaus atvejį, netylėkite! Aktyviai reaguokite, kad toks elgesys nėra tinkamas!

Socialinė sritis SAA žaidime

Toliau rasite nuorodą į SAA žaidimo atvejus, kuriose nagrinėjama diskriminacija dėl amžiaus socialinėje srityje. Jei norite daugiau sužinoti apie diskriminaciją dėl amžiaus šiuose atvejuose, spustelėkite toliau esantį mygtuką ir paleiskite SAA žaidimą.

Teresė

Teresė skundžiasi, kad medicinos personalas negerbia jos mamos, nes kalba su ja kaip su vaiku.

Liucija

Liucija susiduria su diskriminacijos dėl amžiaus problema, nes bendradarbiai ją smerkia dėl aprangos, kurios stiliui ją laiko per sena.

ŽAISTI SAA ŽAIDIMĄ

Advokacija prieš amžizmą

Daugelis pirmiau aprašytų diskriminacijos dėl amžiaus atvejų turi sunkias pasekmes nukentėjusiems asmenims todėl, kad nes dažnai nėra realios teisinės pagalbos. Tai akivaizdžiai matomi atvejai, kai vyresnio amžiaus žmonės išskiriami iš kitų, be to ne vienas susiduria su įžeidžiančiu bendravimu ar net smurtu. Daugelis diskriminacinių veiksmų, deja, nepatenka į teisės aktų ribas arba trūksta aiškių įrodymų. Dažniausiai teisinį diskriminacijos dėl amžiaus reglamentavimą matome darbo srityje. Atskirose šalyse gali būti ir kiti teisiniai apribojimai diskriminacijai dėl amžiaus. Todėl tam tikrais atvejais galima imtis teisinių veiksmų prieš diskriminuojantį elgesį. Šiuo tikslu visose šalyse partnerėse veikia oficialūs kovos su diskriminacija biurai, kuriems galima pranešti apie diskriminacinį elgesį. Šis procesas aprašytas skyriuje apie advokaciją, kuris visų pirma skirtas informuoti apie galimybę kreiptis pagalbos.

Advokacijos sritis SAA žaidime

Toliau aprašomi SAA žaidimo atvejai, susiję su diskriminacija dėl amžiaus advokacijos srityje. Jei norite daugiau sužinoti apie diskriminaciją dėl amžiaus šiuose atvejuose, spustelėkite toliau esantį mygtuką ir paleiskite SAA žaidimą.

Elena

Elena skundžiasi, kad yra diskriminuojama dėl mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo galimybių savo darbe. Ji kreipiasi į kovos su diskriminacija tarnybą, kad ši jai padėtų.

Petra

Petra pastebi amžistines nuostatas įdarbinimo procesuose. Kovos su diskriminacija patarėjas padeda jai spręsti šį klausimą.

[ŽAISTI SAA ŽAIDIMĄ](#)

Diskriminacija dėl amžiaus fizinėje aplinkoje

Kasdien dauguma žmonių naudojami laiptais, bet vyresnio amžiaus žmonėms ir fizinę negalią turintiems žmonėms jie gali būti didžiulė kliūtis pasiekti norimą vietą. Tualetai nėra pritaikyti savarankiškai naudotis nei vaikams, nei žmonėms neįgaliųjų vežimėliuose, o dažnai jų net nėra lankomose viešose vietose. Tokių pavyzdžių galima rasti daug. Deja, dažniausiai aplinka planuojama sveikiems suaugusiems žmonėms, neįvertinat nei amžiaus, nei neįgalumo. Kalbant apie aplinkos prieinamumą arba amžiui draugišką aplinką, jau daugelį metų stengiamasi keisti fizinę aplinką ir jos projektavimo principus, kad kuo daugiau žmonių galėtų gyventi savarankiškai ir dalyvauti visuomeniniame gyvenime.

Diskriminacijos dėl amžiaus prevencijos principai fizinėje aplinkoje:

Architektūros elementai neturėtų būti kliūtimi vyresnio amžiaus žmonėms. Projektiniai sprendiniai turi užtikrinti jų judėjimo galimybes.

Neįgaliems lankytojams turi padėti lygių galimybių koordinatorius. Tai turėtų būti nuolatinė pareigybė.

Turėtų būti sudaryta galimybė vyresnio amžiaus arba žmonėms su negalia pareikšti savo nuomonę apie poreikius bei teikti pasiūlymus projektavimo etape.

Skatinti projektuoti statinius, kuriuose yra daugiau nei viena judėjimą be kliūčių užtikrinantis elementas (daugiau turėklų, plačios durys, liftai, mažiau laiptų ir kt.).

Fizinė aplinka SAA žaidime

Toliau pateikiami SAA žaidimo atvejai, susiję su diskriminacija dėl amžiaus fizinėje aplinkoje. Jei norite daugiau sužinoti apie diskriminaciją dėl amžiaus šiuose atvejuose spustelėkite toliau esantį mygtuką ir paleiskite SAA žaidimą.

Petras

Petras skundžiasi, kad vyresnio amžiaus žmonės dažnai neįtraukiami į statybos projektavimo procesą, todėl architektūriniai elementai tampa kliūtimi neįgaliems ar vyresnio amžiaus žmonėms.

Matilda

Matilda teigia, kad projektavimo etape vyresnio amžiaus lankytojai pamirštami, nes nuo pat pradžių neatsižvelgiama į jų poreikius ir pageidavimus.

ŽAISTI SAA ŽAIDIMĄ

Peržiūrėkite visą mūsų SAA mokymosi medžiagą!

Mokomasis SAA žaidimas

SAA žaidimas padeda atpažinti diskriminaciją dėl amžiaus įvairiose kasdienio gyvenimo srityse. Žaidime žaidėjai atlieka lygių galimybių koordinatoriaus vaidmenį, kuris padeda didelei sveikatos priežiūros įstaigai nagrinėti skundus dėl diskriminacijos dėl amžiaus. Siekiama geriau suprasti skirtingus žaidimo veikėjų atvejus ir aiškiau atpažinti diskriminaciją dėl amžiaus kasdieniame gyvenime. Išskirtinė žaidimo ypatybė yra ta, kad žaidimo turinį gali pasirinkti seminaro vadovai arba mokymosi grupės. Todėl SAA žaidimą galima pritaikyti prie konkrečių seminarų poreikių. Jei jus domina galimybė žaisti žaidimą kaip besimokančiajam arba naudoti jį seminarų aplinkoje kitiems besimokantiesiems, spustelėkite vieną iš toliau pateiktų mygtukų.

ŽAISTI SAA ŽAIDIMĄ

SUKURTI SEMINARĄ

SAA atmintinė

Atmintinėje „Atsakas į amžimą“ surinkta asmeninė patirtis, susijusi su šia problema, ir strategijos, kaip su ja kovoti. Atmintinė parengta remiantis penkiose Europos šalyse (Portugalijoje, Nyderlanduose, Lietuvoje, Bulgarijoje ir Vokietijoje) surinkta informacija. Informacija buvo renkama apklausiant amžimą patyrusius ir analizuojant mokslinius straipsnius bei politinius dokumentus. Rezultatai buvo surinkti į atmintinę naudojami SAA medžiagai ruošti. Atmintinę galite peržiūrėti paspauskite toliau esantį mygtuką.

SAA ATMINTINĖ

SAA metodinė knyga

Metodinė knyga specialiai sukurta seminarų vedėjams, kurie nori mokytis, kaip atpažinti diskriminaciją dėl amžiaus. Jame aprašomi įvairūs žinių perteikimo apie diskriminaciją dėl amžiaus tema metodai ir pasiūlymai, atitinkantys SAA žaidimo turinį, kad dalyviai galėtų kartu kalbėtis apie galimas intervencijos strategijas ir savo patirtį tokiose situacijose. Išskirtinis bruožas yra tas, kad žaidimo turiniu gali naudotis mokymų vadovai.

SAA METODINĖ KNYGA

SUKURTI SEMINARĄ

SAA rekomendacijos politikos formuotojams / Motyvuoti struktūrinius pokyčius naudojant SAA

Buvo parengtos SAA rekomendacijos politikos formuotojams, į kurias įtrauktos atitinkamos Europos šalių partnerių politikos gairės dėl diskriminacijos dėl amžiaus. Atrinkti gerosios praktikos pavyzdžiai skirtas politinių sprendimų priėmėjams ir asociacijoms. Aukštesniu lygmeniu sprendžiant diskriminacijos dėl amžiaus problemą, politinės rekomendacijos gali pasitarnauti sprendimų priėmėjams ir lobistinėms grupėms kaip parama ir įkvėpimas įgyvendinant būsimas kovos su diskriminacija dėl amžiaus priemones. Norėdami susipažinti su dokumentu, spauskite mygtuką.

SAA REKOMENDACIJOS POLITIKOS FORMUOTOJAMS

SAA e. mokymosi platforma

Jei norite gauti daugiau informacijos apie SAA mokymosi medžiagą, apsilankykite mūsų e. mokymosi platformoje.

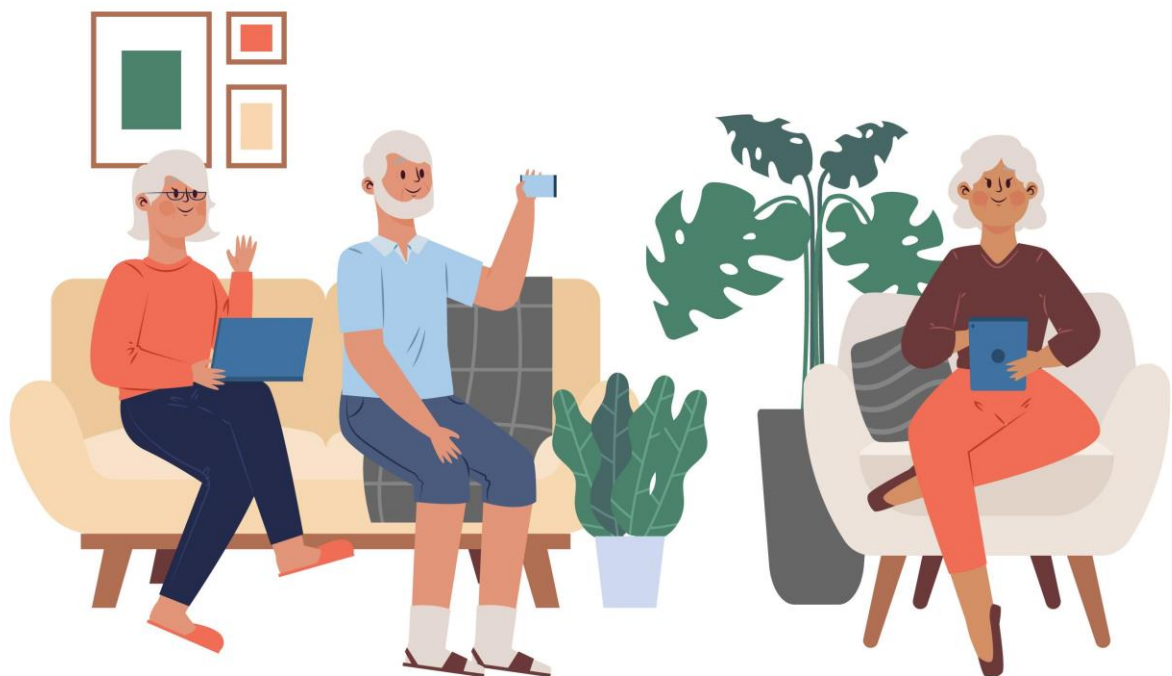
SAA E. MOKYMOSI PLATFORMA

Kiti mokymosi ištekliai, skirti kovai su senėjimu

Jei ieškote daugiau informacijos ir žinių apie senatvės problemas, galite susipažinti su toliau pateiktomis ataskaitomis, spustelėję jų pavadinimus:

- [AGE Manifesto to the European Elections 2024 \(2024\)](#)
- [AGE Barometer: Empowering older people in the labour market for sustainable and quality working lives \(2023\)](#)
- [AGE Barometer: on life-long learning, education, volunteering, intergenerational exchanges, consultation and participation \(2021\)](#)
- [AGE Position Paper: Care must empower us throughout our lives \(2021\)](#)
- [AGE Report: The right to work in old age \(2021\)](#)
- [AGE Paper: Towards an EU Age Equality Strategy: Delivering equal rights at all ages \(2021\)](#)

Smart Against Ageism

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga